

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabensemiar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

„Tiskarna sv. Cirila“

je od dne 1. meseca oktobra t. l. v **Pöschel-novi hiši, koroške ulice št. 5.**

V tem, da jo vzeme kat. tisk. društvo v svoje roke, priporoča jo vsem p. n. gospodom in uradom, ki imajo za njo kaj dela. Delo izvrši se jim **hitro in kar mogöče, po ceni.**

V njej se dobodo v malem času vse **tiskovine, ki so po naših krajih v navadi, priskrbimo pa tudi druge brž, ko se pokaže njih potreba.**

Naročila pa se vzprejmó vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, v tiskarni sami.

Ravno tam se dobodo tudi „Slov. Gospodar“, „Südsteir. Post“ in „Popotnik“ v posamesnih listih za ceno, kakor je bila do zdaj. S sedanjo **Jan. Leonovo zalogo papirja in tiskovin ni naša tiskarnica v nobeni zvezi.**

V Mariboru dne 24. meseca sept. 1885.

Odhor kat. tisk. društva.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem oktobrom začne „Slov. Gospodar“ zadnje četrtletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za tri četrt leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah, ker je tako najbolj ročno.

Naroča pa se samo pri upravništvu „Slov. Gosp.“ ali ustmeno tudi v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5.

Upravništvo.

Prestolni govor.

„Častita gospoda obeh zbornic državnega zbora!

Poslušajoč Moj glas zbrali ste se ob začetku nove dobe Vašega ustavnega delovanja okoli Mojega prestola. Pozdravljajoč Vas za sprejem s Svojim cesarskim pozdravom, kličem Vam: dobrodošli ter se nadejam zaupajoč v Vsemogočnega, da se bode Vaše delovanje ves čas nove dobe razvijalo plodonosno in vspešno na blagor Avstrije in njenih narodov. V tej nadi potrjuje Me obilno spoštovanje, skazano dinastiji in domoljubju, s katerim so Me v poslednjih letih Mojega popotovanja obsipali vsi Moji narodi brez razločka. Hvaležnega srca spominjam se vseh teh trenutkov, ki so živa priča avstrijske državne zavesti. Mnogo važnega bode imeli rešiti v tem zasedanji.

Čas pogodbe sklenjene med državnim zborom in deželami ogerske krone poteka h koncu. Obnoviti jo Vam bode potreba: ravno tako morali se bode iz novega pečati z vprašanjem carinske in trgovinske zveze, katero je Moja vlada leta 1878 sklenila z ogersko krono.

Te za narodno-gospodarski razvoj obeh polovic Moje države tako imenitne razmere bode temeljito premislili in pravično ter spodobno rešili.

Da se vojna postava dovrši, kar tudi pravičnost do države zahteva, predložil se Vam bode v sklepanje načrt postave o črni vojski (Landsturm.)

Ta naprava prebivalstvu v mirnem času ne bo nikakih sitnosti in stroškov napravljala, v vojnem času bode pa ona to državi, kar so enake naprave drugim državam in se bo obramba domovine z njo zdatno povelečala.

Posebna postava skrbela bo za preskrbitev vdov in sirot vojakov, česar že zdavno britko pogrešamo.

Podpirali bote Mojo vlado pri oskrbovanji

naučnih zavodov za splošno, kakor tudi za strokovno izobražbo, da se bode učeča se mladina, katera sedaj vsa v srednje šole v tako obilnem številu hiti, opozorila na obrtne šole, ki so podlaga povzdigi obrtnije.

Moja vlada si bode tudi prizadevala sklepati trgovinske pogodbe s tujimi državami, da si ohrani dosedaj pridobljena tuja tržišča za naše pridelke in da si poleg teh tudi še novih pridobi.

Popolno pozornost obračala bode moja vlada na javni promet, da se bo z njegovo pomočjo povzdignila produktivna delavnost na korist domače obrtnije.

Prav tako imela bo vedno pazno oko na železnice, katerih široko razpeta mreža obsega vse imenitne prometne ceste. dobro vedoč, da so ravno železnice najmogočnejši pripomoček za prosep narodnega blagostanja

O napravi lokalnih železnic dobili bote pravočasne potrebne predloge.

Že večkrat pričete večje kodifikacije na pravoslovnem polji, bodo se nadaljevale; pri vsem tem pa te ne bodo prav nič ovirale zboljševanje obstoječih postav, če se bode taisto potrebno skazalo.

Vsled anarhističnih zlodejstev bilo je lansko leto potreba napraviti izjemni stan za nekatera sodniška področja. Da se bodo prevratni napori spodbili in izjemni stan odpravil, predložil se Vam bo dotični načrt nove postave. Resni koraki storili so se že na carinskem in obrtniškem polji, kakor tudi za zboljšanje položaja delavskega stanu.

Pečali se boste z raznimi preosnovami na tem polji. Pričakujem, da jih bote popolnoma in temeljito pretehtali in ocenjevali, kajti izvirajo iz žive potrebe prebivalstva in so mnogo bolj pomenljive, kakor pa marsikatera strankarske borbe.

Ako te srečno rešite, smete biti preverjeni Moje in prebivalstva najtopleje zahvale.

Nadejam se, da bodo pred vsem drugim našle Vašega privoljenja postava o zavarovanju delavskega stanu proti nesreči in bolezni. ter uravnava bratovščin pri delavskih zadrugah.

Načrt postave o podedovanju kmečkih domov srednje velikosti ima namen vtrditi in ohraniti jako imeniten del socialnega narodnega gospodarstva — kmetiški stan.

O razmerji takih domov se je po posamičnih pokrajinah že temeljito govorilo in sklepalo in s sklepanjem o tem načrtu dali bodete kmalo priložnost deželnim zborom gledé tega imenitnega dela deželne kulture svoje vkreniti. Velikanske povodnji v poslednjih letih zahtevajo uravnavo rek po mnogih deželah, posebno pa v Moji kraljevini Gališki, ki je bila v novejšem času tolikrat poplavljená.

Vlada peča se že s potrebno preiskavo in Vam bode o svojem času dotične načrte zgotovljene predložila. Moja vlada si bo vestno prizadevala pri vsakem za javno korist potrebnem podjetji skrbno ozirati se na položaj državnih financ.

Nadejam se, da jo bote v tem tudi Vi pri vsem svojem dejanji in nehanji, oziraje se vedno na državne dohodke, kolikor jih bo ravno na razpolaganje, vestno podpirali, kajti ves njen napor obrnjen je na uravnavo državnih financ. Naše razmere proti zunanjim državam so vse-skozi ugodne in si vzajemno prizadevamo mir ohraniti, katerega tako zelo potrebujemo.

Častiti gospodje obeh zbornic državnega zbora! Moja vlada si bo neprestano prizadevala čuvajoč jedното in mogočnost države enako skrbeti za vse moje pokrajine in narodnosti gledé njihovih duševnih in narodno-gospodarskih koristi.

Da jo bote v tem podpirali, nadejam se tem trdneje, ker so se tukaj zbrali zastopniki vseh narodnosti in jednostranska presoja vprašanj, ki se Vam bodo predlagala, ni mogoča.

Pri vsem vodi naj Vas tisti duh zmernosti, kateri je povsod najbolj varen porok za vspešno delovanje in ob enem vse strogo in natančno ter stvarno pretehta in je edino zmožen po mirnem in vednem napredovanji v postavo-dajanji doseči vspehe in ustavi stalno vrednost pridobiti.

Blagoslov Vsemogočnega spremlja naj Vas pri Vašem delu.“

„Šola in narodno gospodarstvo.“

(„Popotniku“ v pojasnilo.)

Pod naslovom: „Šola in narodno gospodarstvo“ prinesel je „Popotnik“ v štey 18. dne 25. sept. t. l. na prvem mestu sestavek, v katerem po pravici povdarja, da je narodna šola pogoj narodnega življenja, temelj narodne omike in tudi narodnega blagostanja, in je zato ona bila vse čase prav ljubljeno dete vseh odkritorskih prijateljev ljudstva. Zraven tega pa v istem sestavku po krivici trdi, da sem jaz v sestavku „Nekaj o naših šolskih razmerah“, katerega je uredništvo „Slov. Gosp.“ v št. 34. dne 20. avg. t. l. pod spremenjenim naslovom: „Dobre šole pa splošnja beda“ *) priobčilo, proti tej občé pripoznani resnici pisal ter a) obdolžil šolo, da je ona zakrivila ali kakor na drugem mestu pravi povzročila splošno se-

*) Da bi še kdo drug iz teh besed bral, kar je bral iz njih „Popotnik“, to se nam ne zdi verjetno, saj leži v njih samo misel, da imajo šole, dobre šole namen in nalog postaviti jez splošnji bedi, torej gre za nje oziroma za njih vzboljšanje skrbeti. Kdor zna brati, ne more v teh besedah kaj druga najti. Isto, smo smatrali, izraža v celem tudi članek in zato, samo zato smo ga vzprejeli. Ured.

dajno bedo; b) da so meni nova šolska poslopja pravi trn v peti in c) da očitam gg. učiteljem njih težko zaslužen plačilo.

Kdor izmed Popotnikovih čitateljev se ne spominja več omenjenega mojega sestavka ali kdor ga niti bral ni, mora po pravici misliti, da sem jaz res kaj takega pisal. Ako pa dragi čitatelj blagovoli prečitati omenjeni sestavek ter ga primeriti s tem, kar „Popotnik“ zoper njega piše, prepričal bode se takoj sam, da pisatelj „Popotnikovega“ sestavka mojega sestavka ni pazljivo čital in simo tamo marsikaj navlašče po svoje zasukal.

a) Jaz sem pisal v omenjenem članku o naših šolskih razmerah ter trdil, da so te naše šolske razmere in občna beda v ozki dotiki, ker preuredba stare šole, kakoršna je pri nas nastala, kot eden pomoček zoper občno bedo, ni bila iz različnih razlogov, ki so ondi navedeni, posebno srečna, ter je občno bedo še le povečala. Ali je s tem rečeno, da je šola občno bedo „povzročila“ ali „zakrivila“, kakor mi „Popotnik“ očita?

Jaz sem le rekel, da so občno bedo naše šolske razmere povečale, ker je nova šola veliko dražja od stare in ker v njej ni pravega duha.

Od besede do besede sem pisal: „Ko bi bili prejšnji šolski ustavi dali pravega duha, ne bi potrebovali ne novih postav in ne drugih preuredb, ampak le nekoliko denarja in dobre volje, da bi se vse v dobrem duhu izpeljalo.“ Tega pravega duha „Popotnik“ ni zapopadel, čeravno sem ga bil z vzgledom pojasnil, ter se skoro bi rekel iz njega norca dela, zato se hočem tukaj jasneje izraziti. Po mojih mislih bi moral pri nas, kder bivajo sami katoliški Slovenci, katoliški in narodni duh šolske razmere prešinjati, in kedar bode ta duh v resnici svoje blažene peruti nad nami razprostrl, tedaj bodo — to je moje prepričanje — naše šolske razmere take, kakoršne bi morale biti in kakoršne si želi „Popotnik“ in ž njim tudi jaz, dasiravno tudi takrat šolskih poslopij ne bodo brez truda in stroškov stavili.

b) Kako more „Popotnik“ trditi, da so meni nova šolska poslopja pravi trn v peti, tega ne vem. Jaz sem rekel, da so nova šolska poslopja, ko je bila nova šolska postava obveljala, skoro bi rekel, kakor gobe lezla iz tal. S tem je pač le rečeno, da so nova šolska poslopja stavili često z nepotrebno, simo tamo morebiti škodljivo naglico. „Popotnik“ pa trdi, da bi po mojih mislih morale šole rasti, kakor gobe, brez truda in torej tudi brez stroškov. Kako je pač v mojih besedah to nespametno misel našel? Ravno tako jaz nikdar in nikder nisem trdil, da bi morala šola biti zadnji kur-njak v župniji, dasiravno nikoli nisem bil za to, da bi morala biti najlepša palača, ki često

niti primerna ni svojemu namenu. Da se potrebna šolska poslopja zidajo, je prav, ako se pa nepotrebna potrata dela pri šolskih poslopijih, grajali so to z menoj tudi drugi ljudje, ki so sicer dobri prijatelji šole. Vzglede nečem navajati.

c) Kar se konečno tretjega očitanja tiče, pisal sem, da se je po novi šolski postavi „učiteljski stan, kar v resnici zasluži, v družbinskem in gmotnem oziru povzdignil.“ Kdo sme ali zamore iz teh besed sklepati, da gg. učiteljem njihove krvavo zaslužene groše očitam? Kako more „Popotnik“ trditi, da s temi besedami prikrivam le zlobno misel? Prej bi smel jaz trditi, da se to pravi, poštenim besedam podtikati zloben pomen.

Toliko naj zadostuje v pojasnilo in odgovor; kajti na druge „Popotnikove“ izjave se mi ne zdi vredno odgovarjati, z nekaterimi pa se celo skladam, zlasti kar piše na koncu svojega sestavka „da skupno skrbimo za napredek šolstva, da si skupno prizadevamo vse odpraviti, kar nja zdravi razvoj ovira — mimogrede naj omenim, da se je moj poskus, nekatere „šolske napake grajati in odpraviti, „Popotniku“ jako zameril — in da se dobro osnovanega šolstva tudi skupno veselimo“, — to vse tudi jaz podpišem, če je treba z lastno krvjo, vendar le pod pogoji, katere sem v napadenem in danšnjem sestavku omenil.

+

Gospodarske stvari.

Redivna vrednost raznih sadnih sort.

Veliki učenjak Fresenius (prej ko ne izvirno Brezen) je svoje dni razsegle preiskave o redivni vrednosti raznih sadnih sort napravil in je nasledujoče podatke našel: Jedno jajce ima ravno toliko redivne vrednosti v sebi, kolikor je ima 0.53 kilo črešenj, 0.75 k. grozdja, 0.75 jabelk rajnet, 1 kilo bodečega grozdja in 2 kila grušek.

S krompirjem primerjeno je se pokazalo, da ima 100 kilov krompirja toliko redivne vrednosti, kolikor je ima 114 kil. črešenj, 120 kil. grozdja, 127 kil. jabelk rajnet, 192 kil. grušek rujavk in 327 kilov sliv.

Iz teh podatkov je tedaj razvidno, da sadje samo na sebi ne zadostuje v popolno rejo človeškega telesa in da bi človek cele kadi polne sadja povžiti moral, ko bi tudi ne povžival mleka, jajce, kruha in stročjega sadu v izdatnih množinah. Glavna vrednost sadja leži le v njegovem slaju in okusnosti in pa, in to je poglavitna zasluga, v njegovem ugodnem delovanju na prebavne organe. V tem oziru je neprecenljivo. Kot očvrstivno sredstvo sadje nima zopernika (konkurenta), kajti alkoholaste pijače, kakor pivo in vino, ki v isti namen služijo,

imajo to slabo stran, da po alkoholu škodujejo in da so ravno zaradi tega v porabo pri ženskah, otrocih in bolenikih tako rekoč izključeni.

„P. L.“

Neka neprijetna napaka nekaterih konj.

Marsikateri konj ima navado, da z repom vedno sem ter tje maha in vije, dokler da vajet ulovi in ga pod njega dobi. Tu ga potem trdno drži s tem, da rep krčevito k sebi pritiska. Ta napaka je neprijetna pa tudi nevarna za voznika, ker na ta način dostikrat moč izgubi konja voditi. Pri mladih konjih, ki še le začinjajo se te napake poprijemati, zlasti pri mladih žegetljivih kobilah se da s tem opomoči, da se konj navadi drganja z vožjo pod repom. Zato se v hlevu trdno za konjem v staji poprek vož potegne in konjev rep na njo položi. Ako se to več dni zaporedoma ponovi, se konj večidel toliko tega privadi, da ali vajeti več ne lovi pod rep ali pa da je vsaj tako krčevito trdno pod repom več ne drži. Pri starejih konjih pa, ki imajo to grdo napako, se večidel ne da drugega početi nego konju v rep kako vož vplesti in rep na notrajni strani tako k vojem privezati, da konj ne more z repom vajeti več uloviti. Po letu se mora se vé da tak konj z mrežo proti muham pokriti ali namesto repnega jermena debel mehko natlačen podložek pod rep položiti, kateri konja sili rep visoko držati in vajeti ne več loviti in pod njim krčevito držati.

„P. L.“

Zrak in mleko.

Mleko se ne sme v zaduhlih shrambah, še manj pa v hlevu samem hranjevati, kajti mleko se brž navzame duha, ki je v tistem kraju, kjer se mleko hranuje. Čist, dober zrak mora vedno do nova namolzenega mleka priti, to pa zavoljo tega, ker vedni pristop dobrega zraka pospešuje izhlapevanje vode iz mleka, kar mleko bolj hladno obdrži in tako naglo kisanje mleka zabranjuje. Čisti zrak jemlje mleku tudi neprijeten vonj, ki bi se bil prej mleka poprijel. To so poglavitni vzroki, zaradi katerih je za mleko dobro, da more do njega čist in dober zrak.

„P. L.“

Sejmovi. 4. oktobra: pri sv. Lenartu v Slov. gor., v Jurkloštru, Žalcu; 5. oktobra: v Artičah; 6. oktobra: v Kostivnici, pri sv. Lovrencu v Slov. gor., v Pišecah; 8. oktobra: v Dobrni, pri sv. Heleni; 10. okt. v Orešji.

Dopisi.

Z južne železnice. (Slovenski delavci pozor!) Ravnateljstvo naše je nedavno dalo obljubo, da hoče vsem pravičnim terjatvam Slovencev od svoje strani zadostovati. Ena tacih pohlevnih, gotovo prav pravičnih terjatev

pa je ta, naj bi železniški uradniki slovenske delalce na južni železnici lepo pri miru pustili, kedar gre za kakošnje volitve, naj so že potlej občinske ali deželske ali pa državne. Dosehmal ni bilo tako. Lehko povemo ime uradnika, ki je bil v Celju grozil delalcem s tem, da bodo svojo službo izgubili, ako ne bodo z nemškimi ali bolje z nemškutarškimi liberalci volili. Ni pa potem čuda, da je mnogo slovenskih delalcev glas dalo zoper svoje prepričanje nemškim liberalcem, nekaj pa jih je od volitve izostalo; prav radi pa bi bili vsi ti glasovali za slovenske može. To ni bilo prav od njih in ne sme se več tako goditi. Zato opozorujemo naše rojake, ki so na železnici v službah, da ravnajo in delajo tisti uradniki zoper željo in proti zapovedi ravnateljstva, ki na tak način silijo delalce, naj volijo drugače, kakor jim vleva vest in zdrava pamet. Vsak delalec naj toraj zavrne tacega uradnika v svoje meje, ki bi agitiral kedaj za nemškutarje; ko bi mu pa grozil ali kakor že koli žugal, naj se pritoži ali naravnost pri ravnateljstvu ali pa njegovo ime naznani uredništvu kakega slov. časnika, katero bo potem že storilo z njim, kakor mu dohaja. Ravnateljstvo plačuje svoje uradnike, da pazijo na red in na varnost, ne pa da strahijo poštene delalce ob času volitev.

Iz Sevnice ob Savi. (Šulvereinska šola. Nepokoj po noči.) Hvala Bogu! Sevnčanom se vendar enkrat povračuje tolikanj zaželeni mir, katerega so nam privandrani tujci z nemškutarško šolo skazali. A ne samo z nemškutarško šolo rogovilijo, nego tudi po noči pridirjajo v trg ter v pozni noči ljudem spati ne pustijo. Tako se je tudi zadnje čase zgodilo, da so bili od tržanov toženi zaradi nočnega nemira namreč Wermut, Ajstrič in Ludwig; kdo pa so ti ljudje? Najraji bi molčal, ko bi ne šlo v tem za čast učiteljev. — Biti hočejo učitelji, pa mrzi se jim, da bi izštudirali, kajti bi še le potem postali pravi učitelji. Tem trem študentom (učitelji še niso) pa brez študiranja se je pridružil tudi inštruktor iz Ruckensteina. Ti so bili tedaj od našega gosp. župana Vršec-a poklicani v občinsko pisarno na odgovor. Več gospodov od trga je bilo navzočih, ki so pričali, da ti ljudje res tržanom še v pozni noči ne dajo miru. Inštruktor je bil kaznovan z 10 gld., vsi drugi pa s 5 gld.

Kako temeljito pa ti oni v nemški šoli podučujejo, se je tudi uže pokazalo. Štationsšefov fant je hodil dve leti v nemško šolo v 3. razred. Inštruirala sta ga še povrh Ajstrič in Wermut, a v Celji se je pri skušnji pokazalo, da fante nič ne zna, da je torej zastonj hlače trgal in še le sedaj se pogledujejo starši, ki so svoje otroke v nemško šolo pošiljali, češ da so se prekanili, ter to niso pravi učitelji, kajti nima jo še potrebne skušnje.

Res čudno, da se je še našlo staršev, ki so takim ljudem svoje otroke v šolo izročili.

Iz Ruš. (Veselica.) Kakor je bil „Slov. Gosp.“ uže naznanil, priredilo je naše „Kmetško bralno društvo“ 20. t. m. veselico. Ni mi namen na dolgo in široko popisovati vse podrobnosti, omenim le to, kar je bilo pri tej veselici posebnega. Razveseljevale so nas namreč razven naših domačih pevcev tudi pevkinje Selniške sè svojimi srebrnočistimi glasovi. Četverospjev „Domovina“ popevale so tako milo, da ploskanju in živele-klicom ni hotelo biti ne konca ne kraja in da so morale na občno zahtevanje pesem ponavljati. Največjo radovednost pa je vzbujala šaljiva igra: „Župan“, katero so naši diletanti izvrstno izveli. Marsikdo se uže dolgo ni tako smejal, kakor ta večer „županu“ (g. Jerebu). Anička (Žvajgarjeva) je na odru tako ljubeznjivo igrala, da so vsi z veliko pazljivostjo poslušali njeno govorjenje. Ivanka (Hlebova), Tomaž (g. Lingelj) igrala sta pa tako naravno in neprisiljeno, da so vsi poslušalci govorili: „Ta bi lahko nastopila v vsakem gledališči“.

Po igri bila je prosta zabava; popevale so se napitnice. Prvi napil je društveni predsednik presvitlemu cesarju. Iz med drugih napitnic omenim le napitnico č. g. župnika Korrena slovanskim narodom v Avstriji, katerih zastopniki so bili med nami bratje iz daljnega severa in juga. Domači gosp. župnik napil je pevovodji č. g. Kralju in se mu zahvaljeval za njegovo neumorno delovanje, katerega vspeh so naši peveci in pevkinje uže večkrat pokazali v cerkvi in pri veselicah. Počestili so nas gostje iz Maribora, Radgone in sosedje iz Selnice, Št. Lovrenca in Lembaha. Ure veselja so hitro minile in ločili smo se z nadejo, da se kmalu zopet snidemo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V soboto ob 12. uri otvoril se je slovesno državni zbor s prestolnim govorom Nj. veličanstva presvitlega cesarja. Za občinstvo odločeni prostori bili so davno pred otvorenjem prenapolnjeni. V zbornici postavili so se člani poslanske zbornice na levo, člani gosposke zbornice pa na desno prestola. Točno ob 12. uri prišli so cesar v dvorano, pred njimi so šli nadvojvode, ministri, prvi vrhovni dvornik z žezlom in dvorni maršal z državnim mečem. Njih veličanstvo so stopili po stopnicah na prestol, se vseli ter se pokrili; ministerski predsednik podal njim je prestolni govor, katerega so cesar glasno prečitali. Prestolni govor podajemo na prvem mestu današnjega lista. — V soboto ste se tudi otvorili obe zbornici ogerskega državnega zbora; že v prvi seji stavila sta poslanca Iranyi in Helfy

interpelacijo zastran Kromeriža in dogodkov v vshodnji Rumeliji. — Desnica državnega zbora je sestavljena iz štirih klubov: iz Hohenwartovega, Lichtensteinovega, češkega in poljskega; levica pa, katera je bila v prejšnjih letih združena, razbila se je v dva kluba: v nemški in nemško-avstrijski. — Vlada je predložila zbornici poslancev zakon o novačenju za leto 1886.

Vnanje države. Sv. oče so prevzeli oficijalno posredovanje mej Španjsko in Nemčijo zaradi Karolinskih otokov. — Nemčija se je dala potolažiti gledé afere z nemškim grbom na poslaniškem poslopju v Madridu; s tem bode španjsko-nemški spor poravnan. — V Filipopel prišla je deputacija turških mož, da izrazi knezu Aleksandru svojo udanost ter se mu zahvali za mir in red, ki vladata v deželi. Knez je v Filipopelju obiskal glavno mošejo, kder ga je pozdravila mohamedanska duhovščina in turško ljudstvo. Vrhovni mufti ga je nagovoril, kakor kneza severne in južne Bolgarije. Po „Reuterjevem sporočilu“ sprejema gosposka v Filipopelju može od 18. do 32. leta za prstovoljce; knez je poslal k sultanu deputacijo z zagotovilom, da je v pokrajini vse popolnoma mirno. — Vsled dogodkov v Rumeliji primorane so bile vse balkanske države zaukazati mobilizacijo, pa povsod se trudijo, da se gibanje ohrani v sedanjih mejah. Tudi grški kralj priporočal je svojemu narodu zmernost. — Kolera na Španjskem pojema, pa hudo razsajati je začela po Laškem posebno v Palermi na Sicilijanskem. — Na Turškem že zopet imajo novo ministerstvo, katero je baje miroljubno. — V kratkem se bodo sošli v Carigradu poslanci veselil, da se posvetujejo o rumeljski vstaji. — Ruski minister Giers odpotoval je 28. sept. v Hamburg in Friedrichsruhe, kjer se snide z Bismarkom.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje Slovencev v zlato Prago in slavni Velegrad.

(Dalje.)

V sredo smo obiskali staro mestno hišo, kjer nas je slavni Pražki župan sam, dr. Černy, presrečno pozdravil. Tu smo vsi Slovenci svoja imena v knjigo zapisali ter se od prijaznega župana poslovili, ki je vsakemu na odhodu še roko podal. Zunaj na zvoniku mestne hiše smo videli prečudno uro, ki ima na sebi podobo smrti in petelina. Ko ura udari, smrt začne zvoniti, petelin zapoje in 12eri apostoli se začnejo pomikati od desne na levo in se spet skrijejo. Od tod smo šli ogledat Tinjsko cerkev, ki je ena najstarejših v Pragi, posvečena Nebeški Kraljici. Tu smo videli podobi ss. Cirila in Metoda iz kararskega mramorja, katere je

cerkvi podaril cesar Ferdinand milostljivi in ste stale 30 tisoč forintov. Potem smo se podali v Rudolfinum, prelepo novo poslopje, kjer smo ogledovali imenitne slike čeških in drugih slikarjev. In od tod smo šli ogledat privatni muzej gospoda Naprsteka, imovitega rodoljuba češkega. Ko smo vse njegove znamenitosti ogledali, nas je konečno še pogostil s hlebom, kolačem in najboljšim melniškim vinom. Tudi tu smo svoja imena v knjigo zapisali v veden spomin.

Bilo je že skoraj 2 popoldne, ko smo se vsi Slovenci podali v gostilno pri „saskem dvoru“ k banketu alj slovesnem obedu, kate-rega smo Slovenci svojemu imenitnemu rojaku g. Matija Majerju na čast napravili. G. Matija Majar so bili svoje dni župnik na Koroškem, zdaj pa v pokoju živijo v Pragi. Majar so sloveč slovenski pisatelj, zdaj že 76 let stari in so skoraj na pol oslepeli. Povabili smo jih k obedu pa starček niso mogli priti. Zato so nam pa pisali pismo, v kojem se zahvalijo za njim skazano čast. Pismo se je očitno prebralo. K obedu povabljeni so bili tudi odlični češki gosti: g. Lego, zastopniki meštanske besede, zastopniki čeških listov itd. Kakor hitro so zbrani gosti nekoliko potihnilo, prvi vstane župnik Modic in govori Majarju na čast blizo tako-le: Slavna gospoda! Tisoč dolgih in še več let je preteklo, odkar sta prišla Solunska brata sv. Ciril in Metod med Slovane. Ona dva ste dve svitli zvezdi na obzorju Slovanskem. Za Bogom sta onadva največa dobrotnika Slovanov. Donesla sta nam vzlasti 2 dobroti: 1. sv. Kristusovo vero in 2. sladko materno besedo pri službi božji. „Slovani bili so veseli, slišati velika čuda božja v svojem maternem jeziku“, tako piše ruski letopisec, stari Nestor. Zdaj se je začel za Slovane čas omike in napredka. Slovanska liturgija se je glasila po hramih božjih; Slovani so bili edini, srečni. Tedaj je bila zlata doba Slovanstva. Ali le kratek čas. Nemila osoda je razcepila Slovanstvo. Nastala je kleta nesloga. Sovražniki so Slovane poteptali. Posebno Slovincem se je slaba godila, Slovenija je gorke solze točila in še zdaj si jih ni obrisala popolnoma vzlasti na Koroškem in Štirnškem. Slovenska liturgija je bila prepovedana, Slovani — zaničevani. Gospoda moja! to so vam bili tužni časi! to so bili časi zloglasnih Vihingov, duhovnih in posvetnih. — Pa Hrvat pravi: „Vsaka sila do vremena“. Milejše solnce je prisijalo tudi pred prag Slovanov. Ustali so novi apostoli slovanske ideje, slovanske vzajemnosti. Vstali so buditelji narodnosti. V Čedah: Dobrovski, Jungman itd. v Hrvatih: Gaj. Na Kranjskem: Vodnik, Preširn, Bleiweis. Na Koroškem: Jarnik, Einspieler. Na Štajerskem nepozabljivi škof Slomšek. Slomšek je drugi apostol slovanski, drugi slovenski Metod.

In na strani Slomšekovi je pa vedno stal na slavljenec: Matija Majar Ziljski. Z besedo in pismom je budil svoje zanemarjene Slovence in veliko je delal za ideje vzajemnosti slovanske. Majar je Slovan z dušo in telom. Bog živi in ohrani g. M. Majara Ziljskega še mnoga leta. Govorili so še g. Trstenjak, Hribar, Bradaška, Čeh Lego po slovensko, profesor Žnideršič iz Sarajeva, Hrvat Matica itd. Bili smo prav ži-dane volje! (Dalje prihodnjič.)

Smešnica. „Priatelj“, reče kristijan židu „ali mi moreš posoditi 1000 gld.“ — „Prav rad“, odgovori žid, „na koliko časa?“ — „Na leto in dan“. — „Dobro, ali moraš vedeti, jaz svoj denar le na obresti dajem“. — „Vem vem“, odgovori kristijan. — „Tedaj mi boš dav 10 procentov od sto“. — „Prav rad“, reče kristijan. — „Ako mi daš tedaj 10 gld. od sto iznaša to od 1000 gl. 100 gl. na leto, tedaj jaz položim tukaj le 900 gl.“ — „Dobro“, reče kristijan, „ti si moj pravi dobrotnik, dovoli mi da te še nekaj vprašam. Morebiti ti jaz za leto in den ne bom mogel denarja povrniti zato te prosim, da mi jih na dve leti posodiš.“ — „Tudi prav“, odgovori žid, „to ljubezen te rad izkažem; na dve leti iznašajo obresti o 1000 gld. 200 gl., dobiš tedaj le 800 gld.“ — „Če bi ti pa tudi v dveh letih ne mogel denarja povrniti?“ vpraša kristijan. „Kaj bi bilo, d narediva na 4 leta?“ — „Na 4 leta?“ vpraša žid, „tudi to je mogoče; za 4 leta mi plača na obrestih 400 gold., a ti dobiš zdaj sam 600 gld.“ — „Veš kaj“, pristavi kristijan, „najboljše bo za te, da mi 1000 gld. na deset let posodiš, pa ti ne bo treba niti krajcarja v gotovem naštetu.“

Razne stvari.

(Nj. ekscelencija) mil. knezoškof sluzili bodo v nedeljo 4. okt. ob 10. uri slovesn sv. mešo povodom imendana presvitlega cesarja.

(Izredna seja) Odbor podpornega društva duhovnikov lavantinske škofije ima prihodnjo sredo, 7. t. m. izredno sejo v kat. šk. pisarnici, h kateri uljudno vabi p. n. odbornike. Predsedništvo.

(V zadevi tiskarne sv. Cirila.) Ker je treba kmalu sestaviti direktorij tiskarn opomnimo vse one gospode, ki so volje vzprjeti delež ali pa dati kat. tisk. društvu posjilo, naj bi to v teku 8 dni storili s tem da bodo svojo voljo pismeno naznani odboru kat. tisk. društva ali pa že tu denar poslali. Odbor kat. tisk. društva.

(Proti volitvi) dr. Aussererja došli v državni zbor protesti.

(Vlč. g. dr. Josip Šuč), mestni župnik v Slovenjem gradcu prezentiran je za nadžupniko sv. Martina blizu Slov. gradca.

(Nekaj zastran fasij.) Dunajski list "Vaterland" piše, da je obrok za vlaganje fasij za vravnavo "kongrue" po ministerskem ukazu podaljšan.

(G. Artur Steinwenter) postal je ravnatelj, g. Janez Schmirer pa profesor na Mariborski gimnaziji; nekdanji Mariborski ravnatelj g. Janez Gutscher stopi v stalni pokoj.

(Udje družbe sv. Mohora) dobivajo etos šestero knjig: 1. Koledar. 2. Življenje Marije in sv. Jožefa. IV. snopič. 3. Sveta brata Ciril in Metod, slovanska apostola. 4. Zgodovina katoliške cerkve. 5. Slovenski pravnik. II. snop. 6. Slovenske Večernice. Družba že azpošilja knjige, v katerih je mnogo podučljivega in zanimivega berila.

(Drava) je po dežu silno narastla; pri Mariboru stala je voda 4 metre nad normalnim; tudi na Tirolskem in Koroškem so povodnji; naj nevarnejši Salurnom in Neumarktom razdjana je vsled povodnji železniška proga. Tudi na Kranjskem delale povodnji veliko škodo.

(Mariborsko okrajno razstavo) je včeraj ob 6. uri večer slovesno zatvoril baron Washington.

(Iz Vurberga) se nam piše: V nedeljo 26. sept. blizo ednajste ure dopoldne se je priklila od Ptujске gore proti nam grozovita gladina in ž njjo burja, kakor nje tukaj ne pomno. V Karčevini je vrtnec strehe odnašal drevesa s koreninami pipal. Živino na pašah pastirje je vzdigovalo in prenašalo. Dve kranjski sta omedleli v goricah, kjer jih je burja odnašila. Eno gospodinjo, ki je po vole na pašo, je vzdignilo in daleč neslo, vole je pa suho ko suho listje. Jako hudo je bilo tudi v Grajeni, kjer je opeko na strehah potrla in kranjske porušilo. Vse to je trajalo le 5 minut. G. nas varuj hudega vremena!

(Zlata meša.) Iz Cirkovic se nam piše: roženkransko nedeljo, 4. oktobra bode na Kranjski gori č. g. Fr. Perger pel zlato sv. mešo.

(Duhovne vaje) za bogoslovce se pričnó ves popoldne ob 5. uri.

(† Gregor Sket), semeniščan in dijak me latinske šole je umrl 28. sept. in bil včeraj pokopan. Pokojnik je bil brat dr. J. Sketa, marljiv dijak in že zdaj jako vnet za slovenski stan, kateremu se je mislil posvetiti. Sket je priljubljen je bil med svojimi tovarši, bil je slovesen sprevod in lepi venci, katere mu dijaki na krsto položili bili.

(K odborovi seji družbe duhovnikov), ki se bode vršila dne 7. oktobra ob predpoldnem v kn. šk. pisarni, č. gg. odlikuje uljudno vabi predstojništvo.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg.: Zdolšek 50 fl. (ustn. dpl.), Hribernik 20 fl. (ustn. dpl.), Šijanec Aloj. 11 fl., Čepin 2 fl.

Loterijne številke:

V Trstu 26. sept. 1885: 90, 30, 35, 69, 53
V Linci " " 25, 77, 11, 10, 24
Prihodnje srečkanje 3. oktobra 1885

Pozor!

Pri regionalnej razstavi v Mariboru končani včeraj, dobila je

tovarna za gospodarske stroje

Ph. Mayfarth & dr. na Dunaji,

katero zastopa podpisani

diplomo priznanja.

J. M. Jereb

Maribor, Mühlgasse št. 7.

Sprejemam zastopnike!

LEKARNA TRNKOCZY

zraven rotovža, na velikem mestnem trgu v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštnim povzajem

Marijateljke kapljice

za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodeci in so neprekosljivo sredstvo zoper: pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodeci, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.

Svarilo! Š: jedenkrat nam je omeniti, da so te kapljice izpostavljene velikemu ponarejenju. Mnogo ljudi je, ki ne znajo pripravljanja teh kapljic in pod imenom „Marijateljke kapljice“ razpečavajo slednje kot ponarejene kapljice mej nevednim ljudstvom. Te kapljice zaradi svoje brezvspešnosti neso prave „Marijateljke želodčne kapljice“. Kdor torej želi pravih „Marijateljkih želodčnih kapljic“, pazi naj pri kupovanju vedno na gorenjo podobo Matere božje, ki je za varstveno znamko postavno zajamčena in mora biti na vsaki stekleničici.

Dobivajo se v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani, so najboljše in, kakor mnoga zahvalna pisma potrjujejo, najskušenejše in prospešnejše kapljice zoper vse želodčne bolezni in njih nasledke.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

Razpošilja se s pošto najmenj jeden tucat steklenic. Naslov:

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani.

Prostovoljna prodaja.

Lepo posestvo v **Grižah** tik ceste, 10 oralov zemljišča, mlin v najboljšem stanu s tremi tečaji, stope in takoj nad žlebom gorki studenec, ki nikdar ne zmrzne, proda prostovoljno

Josip Suhar,

3-1

posestnik v Zabukovei h.-št. 2.

Žalostnim srcem javljam vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da je moj soprog gospod

Ivan Sartori

posestnik vinogradov pri Svetinjah in hišni posestnik v Gradei 29. t. m. po dolgi mučni bolezni, večkrat spreviden s sv. zakramenti, 61 let star v Gospodu zaspal.

Pogreb bode 1. oktobra ob 8. uri.

Naj počiva v miru!

Svetinje poleg Ormoža dne 29. sept. 1885.

Josefina Sartori

žalujoča soproga.

Orgle stare

so prav po ceni oddati, ker se imajo v prostorni farni cerkvi premale, umakniti dovolj velikim novim. So na 7 spremenov ali register, nov harmonij je osmi. Kaki nepreobširni podružnici bi še prav dobro služile. O tej zadevi je poizvedovati pri cerkv. predstojništvu sv. Kunigunde na Pohorju pošta Konjice. 3-3

Dr. Josip Schell

odprl je svojo odvetniško pisarno
v Slovenjem-Gradcu

v Klingerjevi hiši nasproti lekarni.

3-2

Za branje!

Nove, močne sode, polovnjake priporoča častiti duhovščini in p. n. občinstvu po prav nizki ceni

Fel. Schmidl,

sodar v koroški ulici v Mariboru.

Izvrstna tropinska žganica
Hctl. po gld. 18.—20.—

Izvrstna slivovka
Hctl. po gld. 24.—

Izvrstna drožena žganica
Hctl. po gld. 24.—40.—

se dobiva v žganjariji 8-10

Rajmunda Wieser-ja
v Hočah pri Mariboru.

F. G. DOLENC v MARIBORU

Priporočilo trgovine.

Slavnemu p. n. občinstvu, priporočeva svojo za zimo dobro založeno trgovino, z novim raznovrstnim, oblačilnim, suknenim, platnenim in modnim blagom, k obilnemu obiskovanju, zagotavlja najcenejšo in pošteno postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

F. G. Dolenc.

4-10

Na zahtevanje pošiljamo, zreske (muštre) po pošti franco.

trgovina s suknenim, platnenim in modnim blagom

Tegethofove ulice št. 21.

Tegethofove ulice št. 21.